

KÄYTTÖ RAJOITETTU
TL IV
Julkl. (621/1999) 24.1 §:n 8 k.
L (/) §

Kokonaisturvallisuus, varautuminen ja ennakointi

Jari Mustonen
Asiakkuuspäällikkö
A-Tuottajat Oy

Jari Kauhanen
Toiminnanjohtaja
Pohjois-Savo MTK

Aikaisemmat harjoitukset ja tulevat tapahtumat

- **Savo24** harjoituksessa on tullut esille kehittämiskohteita eritoimijoilla. Kriittiset pisteet kuntien, yritysten ja yksityisten toimimisessa poikkeusolojen aikana löydetään harjoittelemalla. Varautuminen näihin ja tarvittaessa vaihtoehtoisten toimintamallien luominen kriittisen materiaalin puuttuessa on kehiteltävä ennen kuin tilanne on päällä.
- **Runni-keskustelut 12.7.2025 (2/3) Runnin Kylpylässä** tuovat huippuosaajia valtakunnan tasolta Ylä-Savoon. Keskusteluissa kohtaavat varautumisen ja sisäisen turvallisuuden johtajat ja maakunnan tärkeimmät yritykset, virkamiehet ja myös yleisö. Valtakunnan huipputietäjät osaavat antaa nimen niille suurta yleisöä askarruttaville kysymyksille sekä tietoa siitä miten näihin on varauduttu. Yhtä tärkeä on myös tuoda esille ne haasteet, jotka maakunnan yritykset ja ihmiset kohtaavat harjoitellessaan poikkeusoloja. Varautumisemme tulee näin paremmin suunniteltua kun paikallinen tieto otetaan tarkemmin huomioon.

MTK-Pohjois-Savo ja MTK-Etelä-Savo

Tilannekuva

Maatilat kärsivät laajalti vedenjakelun häiriöistä. Maatiloilla on toimittu tilojen varautumissuunnitelmien mukaisesti. Lihakarjatilat ovat pystyneet hyödyntämään karjalle puhdasta järvivettä sekä omia säiliö- ja pumppukalustoja. Kaksikäyttö vesijärjestelmissä on otettu toissijainen veden lähde käyttöön. LVI-asentajista on ollut pulaa. Suuri osa maatalouden avainhenkilöistä on puolustusvoimien palveluksessa. Maitotilat ovat ottaneet vesinäytteitä toissijaisesta vesilähteestään. Veden laadun analysoinnissa kestää arviolta muutamia vuorokausia. Tilat, joissa riittävää vesihuoltoa ei voida järjestää on ryhdytty toimiin karjamäärän vähentämiseksi.

Evakuointi

Kotieläintiloja ei evakuoidea. Kaikilla tiloilla vallitsee epätietoisuutta kuuluvatko kriittiselle alalle ja kuuluvatko evakuoinnin piiriin vai sen ulkopuolelle.

Tukipyynnöt

Polttoainejakelu, teuraskuljetusten priorisointi, riistanhoitoyhdistykset teurastuksiin, lisävesisäiliöt, lvi-asentajat, työvoima (henkilöstön VAP-vapautus kriisin keskellä, puolustusvoimien aputyövoima) ja kuljetusten suojaamiseksi apua puolustusvoimilta kriittisimmillä alueilla.

Viestintä

Maatiloja kehoitettu toimimaan viranomaisohjeistuksen mukaisesti. Järjestön sisäistä jäsenviestintää kaksisuuntaisesti.

TILANNE 31.10.2024
klo 11:00

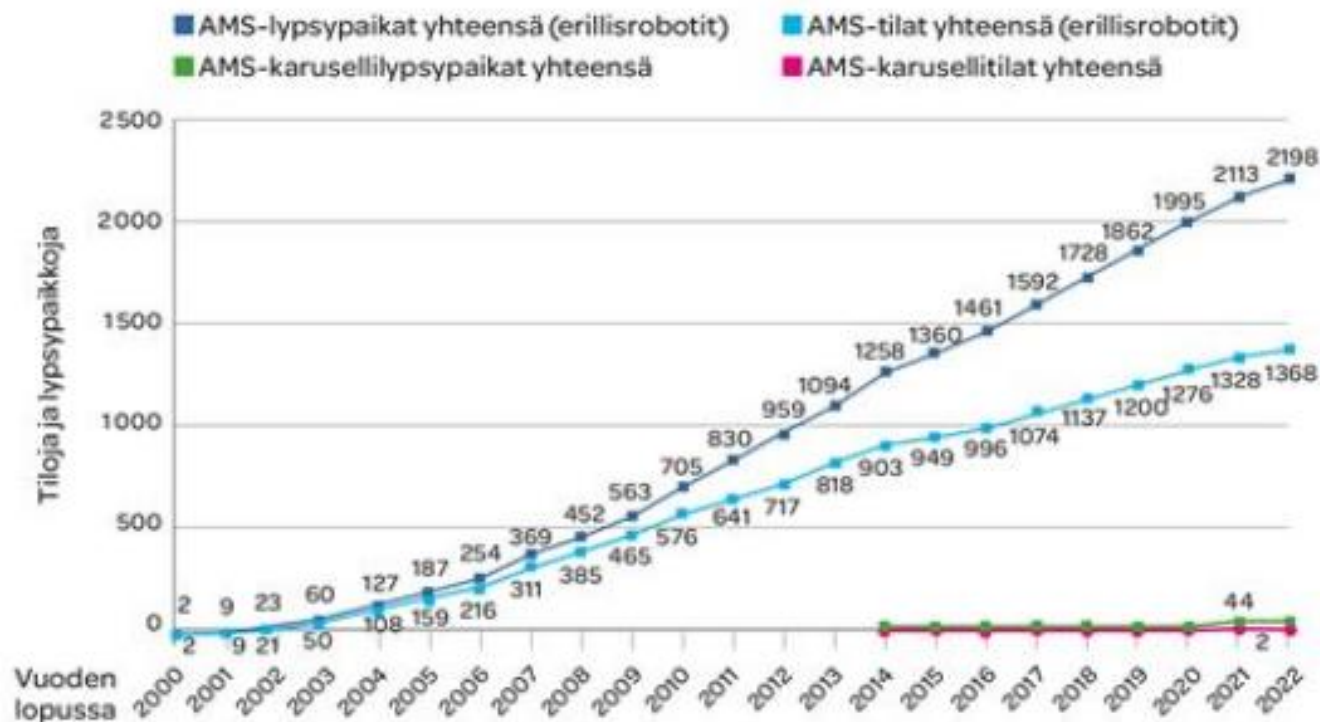
RUOKINTA JA VESI			
EI HÄIRIÖITÄ	VÄHÄISIÄ HÄIRIÖITÄ	EPÄTAVALLISEN PALJON HÄIRIÖITÄ	VAKAVA HÄIRIÖTILA
MAIDONKERÄILY JA ELÄINKULJETUKSET			
EI HÄIRIÖITÄ	VÄHÄISIÄ HÄIRIÖITÄ	EPÄTAVALLISEN PALJON HÄIRIÖITÄ	VAKAVA HÄIRIÖTILA
TYÖVOIMA			
EI HÄIRIÖITÄ	VÄHÄISIÄ HÄIRIÖITÄ	EPÄTAVALLISEN PALJON HÄIRIÖITÄ	VAKAVA HÄIRIÖTILA
TURVALLISUUSTILANNE			
EI HÄIRIÖITÄ	VÄHÄISIÄ HÄIRIÖITÄ	EPÄTAVALLISEN PALJON HÄIRIÖITÄ	VAKAVA HÄIRIÖTILA

Alkutuotanto poikkeustilanteessa

- Maidontuotannosta tuotettiin 60 % automaattilypsyllä

Automaattilypsytilojen ja -paikkojen määrän kehittyminen 2000–2022

Luvut saatu maahantuojilta

Automaattilypsytila

- Edellytykset

- Sähkö. Aggregaatit on suurilla tiloilla. Sähkön tarve keskikokoisella tilalla 150 000 kWh->

- Tilojen sähköntuotantolaitteet tarvitsevat huoltoa ja polttoainetta
  - Sitovat yhden ison traktorin koko aikaisesti

- Kuituyhteys palvelimeen (Hollanti, Ruotsi)

- Tietojen keruu ja analysointi, päivitykset

- Vesi

- Puhdasta vettä paljon 10-15 m³/vrk . Järvivesi kesällä juomavetenä, ei kelpaa maitojärjestelmien pesuun.
- Meijerillä järjestelmä veden saannista häiriötilanteessa
- Tilojen omat kaivot ja muut järjestelmät. Pienet vesiosuuskunnat vrs. koko kunnan vesittäminen

- Rehustus

- Oma karkearehu l. säilörehu ja vilja varastoissa tiloilla normaalistikin 1-1,5 vuotta
- Valkuaisrehut ja komponentit teollisia rehuja, pääsääntöisesti tuontitavaraa
- Kuljetusten ja saatavuuden varmistaminen tehtailta tiloille

A-Rehu Varkaus

- Täysi valikoima karjarehuja ja kivennäisiä
- Poikkeustilanteessa karsitaan tuotteita
  - Raaka-aineiden saatavuus?
- Kuljetukset tiloille!
- VAP tehdas, kuljetus
- Lehmien tuotos tippuu 40 l/pv -> 25 l/pv/lehmä hätäruoalla
- Muita rehutehtaita mm. Ylivieskassa ja Koskenkorvalla

Hätäteurastukset

- Nurmon ruokatehtaat kuvassa

- Teurastus
  - Työaika
  - Kuljetus suuntautuu idästä länteen
  - Työvoima
- Atria (Jyväskylä ja Kauhajoki)
- HK (Outokumpu)
- Snellman (Pietarsaari)
- Rönkä (Kemi)
- Hankinnan järjestäminen
  - Tilitykset tuottajille
- Sähkö! Mitkään aggregaatit eivät riitä
- Vesi
- Kaasut (hiilidioksidi ja happi)
- Hirvivajat kylien käytössä
  - Elintarvikeluvitus toimitiloille

Maidon keräily ja jalostus PO

- Valio/Maitosuomi Lapinlahdella ja Maitomaa Suonenjoella
  - Keskeinen sijainti raaka-aineen kannalta
  - Maidon kuljetusten varmistaminen
- Vesi ja sähkö ehdottomat edellytykset jalostukselle
- Maidon suoramyynti tiloilta kuluttajille?
- Kulutusmaidon pakkauskapasiteetti?
- Tuotevalikoiman pienentäminen PO

Miten maatilojen työnvoima varmistetaan?

Maatilojen työvoiman varmistaminen VAP-viljelijöiden kautta.

Maaseutupalvelut hakevat tilallisille vapautusta palveluksesta ELY-keskukselta.

Järjestelmän on kyettävä toimimaan myös kriisitilanteessa niin, että saamme turvattua alueellisen maataloustuotannon.

Kriittisten tilojen työntekijöiden VAP-määrittäminen.

Viljelypäällikköiden määrittäminen.

Ympäristöterveyden hoito

Ympäristöterveyden haasteet PO aikana

Maito

Elintarvikkeeksi kelpaamattoman maidon hävitys, 3-7% maidosta.

Raatojen hävitys (Honkajoki NO)

Hautaus, el.lääk.lupa hautauspaikoista

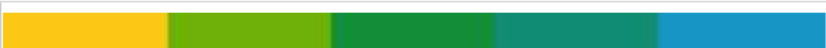
Jätehuolto ja kierrätys

Muuta huomioitavaa

- **Vilja** elintarvikkeeksi ja eläintenrehuksi
  - Viljatilat säilövät viljan kuivureihin
    - Polttoainetta tarvitaan kuivaamiseen, sähköä viljan siirtoon.
  - Useimmilla viljatioilla ei ole aggregaatteja
- **Automaattilypsyjärjestelmät** vaativat huoltoa (DeLaval, Lely, GEA, Merlin)
  - Henkilökapasiteetti huoltoon
  - Varaosat
- Kriittisten varaosien tarve urakoitsijoilla, tilallisilla ja muilla toimijoilla
  - Varastojen pieni määrä

Muita havaintoja : Maatiloilla suuri merkitys kylien turvallisuuteen

Mitä harvemmasta asutuksesta on kysymys, sitä haastavampaa on kylien turvallisuuteen liittyvien asioiden toteutuminen.

Mitä harvemmasta asutuksesta on kysymys, sitä useammin pysyvän asutuksen ja ainakin työpaikkojen lähes ainoa lähde ovat toimivat maatilat.

Mikäli kaikki edellä
mainittu on jo
hoidossa, niin hyvä.

Keskitetty johtamisjärjestelmä

Tiedotus

Harjoittelu

atriatuottajat.fi